

Yerinden Yönetimin Neden Güçlendirilmesi Gerekliyor?

Bugün sadece Kürt sorunun çözümü için değil Türkiye'nin demokratikleşmesi için de yerinden yönetimin güçlendirilmesine ihtiyacımız var. Taksim Gezi Parkında AVM yapımından 3. Köprüye, Haydarpaşaaport'tan Haliç Proje Düzenlenmesine, Uludağ'da ağaç kesiminden Muğla'nın Akyaka'sına kadar pek çok imar ve proje uygulamasında merkezi idarenin vesayet rejimi ve beraberinde otoriter yönetimiyle karşılaşyoruz.

Türkiye'de kamu yönetimi yapısı nasıldır?

Türkiye'nin idare esasları Anayasa'nın 123. Maddesinde "İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır." olarak tarif edilmiştir. Merkezi İdare, anayasanın 125. Maddesinde "İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır." İle mahalli idare ise 126. Maddesinde "Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir." Şeklinde tanımlanmaktadır.

127. maddede ise "Merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idarî vesayet yetkisine sahiptir." İfadesi yer almaktadır.

Buna göre Türkiye'de idarenin örgütlenme şeklinde merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde vesayet rejimi söz konusudur.

Merkeziyetçi yapının güçlü olmasının yarattığı sıkıntılar nelerdir?

Türkiye'nin iki yüz yıldır sırtında taşıdığı aşırı merkeziyetçi idari yapı, bölgesel eşitsizliklerin, etnik çatışmaların, doğa tahribatının ve ülkenin yönetilemez hale gelmesinin en önemli nedenleri arasındadır.

Türkiye, artan nüfus yapısı ile etnik ve dinsel açıdan zengin çeşitliliğe sahiptir. Ayrıca zengin biyoçeşitlik ve tarihsel değerlere sahip geniş bir coğrafya içerisinde bulunmaktadır. Farklı halkların, kültürlerin, inançların, doğal ve tarihsel değerlerin taleplerini, merkezi idareden yönetebilmek mümkün değildir. Merkezi yönetimin bu kadar güçlü olması bürokrasiyi arttırarak hizmetlerin sağlanmasını geciktirdiği gibi halkın karar süreçlerine, yönetime katılmasını da zayıflatır, demokratikleşme süreçlerine zarar verir. İnsana yakın, tanınabilir, kolay yönetilebilir ve demokratik bir idari yapı siyasi olduğu kadar yönetsel açıdan da artık bir zorunluluktur.

Merkeziyetçi yapının güçlendirilmesi bölünme paranoyasına dayandırılrsa da, asıl amacın siyasi iktidarın bütçenin kontrolünü tek elde, tek partide toplama niyeti olduğu açıktır. Merkezileşme eğilimi, otoriterleşme eğilimiyle ele gidiyor.

Merkezi idarenin mahalli idareler üzerinde vesayet yetkisi

olması karar süreçlerini nasıl etkiliyor?

Türkiye'de mahalli idare kurumları, il özel idaresi, belediyeler ve köy tüzel kişilikleridir. Mahalli idareler seçimleri ile yönetime gelen bu yapılar, yerellerindeki sorunları ve ihtiyaçları karşılamakla yükümlüdür. Misal belediyeler, sorumlu oldukları yereller için plan ve proje geliştirirler. Lakin

merkezi idare, yerel yönetimlerin plan ve projelerini yok sayan kararlar alarak yerellerin yönetim süreçlerini kadükleştirmektedir.

Misal İstanbul'da yapılmak istenen Kuzey Marmara Otoyolu ve 3. Köprü projesi, merkezi idare tarafından İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı üst ölçek planlar yok sayılarak hazırlanmış ve plan tadilatı ile yasal zemine uydurulmuştur. Bugün HES'ler başta olmak üzere pek çok otoyol, liman, kentsel dönüşüm projesi merkezi idarenin vesayet rejimi içerisinde yapılmaktadır. Hatta bu merkeziyetçi yapı o kadar ayyuka çıkmıştır ki bir kentin meydanının tasarımı dahi Ankara'dan, bakanlar kararıyla yapılmaktadır.

Yerinden Yönetim ne demektir?

Yerel nitelikteki kamu hizmetleriyle iktisadi, ticari, kültürel ve teknik bazı fonksiyonların merkez idarenin hiyerarşik yapısı dışındaki kamu tüzel kişiliklerince yürütülmesidir.

Yerinden yönetime neden ihtiyaç vardır?

Aşırı merkeziyetçiliğin sakıncalarını ortadan kaldırmak, halkın yönetime katılmasını sağlamak, yerel ihtiyaçlarla mahalli hizmetler arasında denge kurmak ve kamu hizmetlerindeki verimi ve etkinliği artırmak amaçlanır.

Yerinden yönetim ilkesiyle halk doğrudan veya dolaylı olarak karar alma ve yönetim süreçlerine katılmaktadır.

Yerinden Yönetimin güçlendirilmesi nasıl sağlanabilir?

Öncelikle Anayasa'nın 123, 125 ve 127. Maddeleri yeniden düzenlenerek merkezi idarenin mahalli idareler üzerindeki vesayet yetkisi kalkmalıdır. Keza Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı üzerindeki bütün çekinceler kaldırılmalı ve Şart uygulanmalıdır. Buna uygun bir anayasal ve yasal yapı adem-i merkeziyetçi anlayışa uygun olarak hazırlanmalıdır.

Ülkemizde çeperi güçlendirerek merkezi dengeleyecek, yönetimi iyileştirerek yurttaşa daha yakın hale getirecek, yurttaşların ihtiyaçlarını yerelden karşılayacak, özerk, belediye dışında yeni merkez dışı yapılara, örneğin bölge yönetimlerine ihtiyaç vardır.

Bölge yönetimlerinin yanı sıra mevcut yerel yönetimlerin de demokratikleştirilmesi gerekmektedir. Belediye meclis yapılarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Şu anki mevcut belediye meclis yapısının o yereli temsil edecek sayı ve çoğulculuğa sahip değildir. 800 bin nüfuslu ilçeleri 37 kişilik meclisler yönetmektedir. Ayrıca yeni bir yapı olarak mahalle yönetimlerine ihtiyaç vardır. Merkezi idarenin mahalledeki uzantısı olarak görev yapan muhtarların, yerelin sorun ve ihtiyaçlarını çözebilme kapasitesi yoktur. Yerel yönetimler, halkın karar ve yönetime katılacağı mekanizmaların yaratıldığı bir süreç yönetimi anlayışı ile yeniden yapılmalıdır.

✓ Yerinden Yönetimin
Neden Güçlendirilmesi
Gerekliyor?

✓ Türkiye'de kamu
yönetimi yapısı nasıldır?

✓ Merkeziyetçi yapının
güçlü olmasının yarattığı
sıkıntılar nelerdir?

✓ Merkezi idarenin mahalli
idareler üzerinde vesayet yetkisi
olması karar süreçlerini nasıl
etkiliyor?

✓ Yerinden Yönetim ne
demektir?

✓ Yerinden yönetime neden
ihtiyaç vardır?

✓ Yerinden Yönetimin
güçlendirilmesi nasıl
sağlanacaktır?

Tel: 0212 244 33 73

Mail: yesillersolgecek@gmail.com

Web: www.yesillervesolgecek.org

Twitter: @yesillersol

Facebook: facebook.com/yesillersol

YERİNDEN YÖNETİM

**YEŞİLLER VE SOL
GELECEK PARTİSİ**

